

Maaseutulautakunta (Rantasalmi, Juva, Sulkava, Joroinen)	§ 11	14.08.2019
Maaseutulautakunta (Rantasalmi, Juva, Sulkava, Joroinen)	§ 10	12.03.2020

LOMITUSPALVELUJEN TOIMEKSIANTOSOPIMUKSEN ALUEEN LAAJENTAMINEN

MAASLTK 14.08.2019 § 11

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (myöh. Mela) on 28.6.2019 päivätyllä kirjeellä kysynyt lomitusta järjestäviltä paikallisyksiköiltä halukkuutta sopimisalueen laajentamiseen. Taustalla on lomituspalveluja käyttävien karjatalousyrittäjien lukumäärän 5-6 %:n vuosittainen väheneminen, minkä seurauksena monet paikallisyksiköt ovat tulleet liian pieniksi tehokkaan toiminnan ja riskienhallinnan näkökulmasta. Melan näkemyksen mukaan suurempi yksikkö antaa paremmat lähtökohdat toiminnan varajärjestelyille ja mahdollistaa tehokkaamman ja joustavamman lomittajaresurssien käytön.

Melan tavoitteena on varmistaa lomitustajärjestelmän toimivuus yhdistämällä paikallisyksiköitä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Paikallisyksikön vastuukunnalle osoitetulla kyselyllä Mela kartoittaa yksikön halukkuutta ottaa hoitaakseen nykyistä laajempi toiminta-alue, sekä paikallisyksikön näkemystä luontaisesta laajentumissuunnasta. Rantasalmen hallintosäännön mukaan lomituksen toimeksiantosopimus kuuluu maaseutulautakunnan (yhteislautakunnan) toimivaltaan, joten kysely kohdistetaan lautakunnalle.

Rantasalmen paikallisyksikkö vastaa tällä hetkellä lomituspalvelujen tuottamisesta Joroisten, Juvan, Rantasalmen, Sulkavan ja Savonlinnan läntiselle alueelle. Vuonna 2018 lomituspäiviä järjestettiin yhteensä 12 550 päivää. Lomituspäivien vähentyminen on maan keskitasoa, sillä esimerkiksi vuodesta 2014 vuoteen 2018 ovat lomituspäivät vähentyneet Rantasalmen yksikössä 24 %.

Maakuntaudistuksen valmistelun yhteydessä kartoitettiin Etelä-Savon maakunnan lomituspalveluyksiköt. Mikkelin yksikköön kuuluvat Mikkelin kaupungin lisäksi Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju, Pieksämäki ja Puumala. Vuonna 2017 Mikkelin toteutti 18 610 lomituspäivää. Savonlinnan itäisen osan ja Enonkosken lomituspalvelut ovat tällä hetkellä Parikkalan yksikön hoidossa. Parikkala tuotti vuonna 2017 10 503 lomituspäivää, joista Savonlinnan

ja Enonkosken alueelle yhteensä noin 5 500 päivää. Pohjoisen puolen naapuri Varkaus puolestaan kuuluu maan suurimpaan paikallisyksikköön Kuopioon, jossa vuonna 2017 lomitettiin yhteensä 53 547 lomituspäivää.

Rantasalmelle luontevimmat lomituskumppanit löytynevät Etelä-Savon yksiköistä. Mikäli Rantasalmen yksikköön lisättäisiin Savonlinnan itäinen osa ja Enonkoski, tulisi vuosittain lomitettavien päivien määräksi noin 18 000 päivää. Mikäli Rantasalmi yhdistyisi Mikkelin yksikön kanssa, tulisi uudelle yksikölle lomituspäiviä noin 31 000. 5.8.2019 käydyin puhelinkeskustelun (Sirpa Leväinen – Päivi Wallin) perusteella aiemmin tavoitteena ollut 20 000 lomituspäivän yksikkö tuntuu Melan näkökulmasta nyt pieneltä, vaikka toki maantieteelliset rajoitteet tulee yksiköiden koossa huomioida (esim. pohjoisen pitkien etäisyyksien kunnat).

Lomituspalvelujen tuottamiseen saatu Melan hallintoraha on vuotta 2018 lukuun ottamatta riittänyt Rantasalmella hallinnon kuluihin. Varsinaisen lomitustoiminnan kulut valtio korvaa järjestäjäkunnalle täysimääräisenä. Tähän asti ”ylimääräinen” arvonlisäverovähennys on pitänyt lomituksen tilinpäätöksen kunnassa ylijäämäisenä. Tällä hetkellä Melalla ei ole tiedossa muutoksia, jotka vaikuttaisivat lomituksesta maksettavaan korvaukseen. Maan hallitukselta voitaneen odottaa joitakin ratkaisuja lomituspalvelujen tulevaisuudesta, mutta tällä hetkellä niistäkään ei ole tietoa.

Esitys: Rantasalmen paikallisyksikkö haluaa ensisijaisesti jatkaa nykyisellä toiminta-alueella ilman yhdistymistä muiden kanssa. Toissijainen vaihtoehto on laajentaa nykyistä aluetta Savonlinnaan ja Enonkoskelle. Viimeinen vaihtoehto on Etelä-Savon lomitusten yhdistäminen yhden paikallisyksikön alaisuuteen.

Päätös: Rantasalmen paikallisyksikkö ei näe toistaiseksi tarvetta laajentaa paikallisyksikön nykyistä toiminta-aluetta. Mikäli toiminta-alueita tullaan jatkossa kuitenkin laajentamaan, on Rantasalmen paikallisyksikkö kiinnostunut toimimaan hallinnoivana tahona ja yhdistymään Etelä-Savon muiden yksiköiden kanssa.

MAASLTK 12.03.2020 § 10

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on lähettänyt 16.12.2019 lomituksen toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille lomituksen paikallisyksikkörakenteen kehittämistä koskevan uuden kirjeen. Kirje

on jatkoa kesällä 2019 tehdylle kyselylle, jossa paikallisyksiköiltä pyydettiin kannanottoa paikallisyksiköiden alueiden laajentamiseen. Taustalla on vaikuttanut tieto lomituspäiväpalveluihin oikeutettujen karjatalousyrittäjien määrän voimakkaasta vähenemisestä ja tarve vastata tähän haasteeseen paikallisyksiköiden kokoa kasvattamalla.

Joulukuussa lähetetyssä kirjeessä Mela on todennut, että pääosa (34/39) kunnista ilmoitti olevansa halukas laajentamaan toiminta-alueitaan. Kuntien vastauksissa oli arvioitu laajentumisen tuovan mukaan useita positiivisia asioita kuten paremmat resurssit hallintoon (mm. sijaisuusjärjestelyihin), koulutukseen ja kehittämiseen.

Laadukkaan lomitustoiminnan turvaamiseksi Mela on asettanut nyt tavoitteekseen suunnitella vuoden 2020 aikana tulevien lomitusalueiden rakenne niin, että kukin paikallisyksikkö tuottaa keskimäärin 40 000 – 50 000 lomituspäivää vuodessa. Vähimmäisvaatimuksesta voidaan erityisyyistä poiketa ja toisaalta yksiköt voivat olla myös huomattavasti tätä suurempia. Vuoden 2020 arvioidulla lomituspäivillä tämä tarkoittaisi koko maahan korkeintaan 12 - 15 paikallisyksikköä (nykyisin 41).

Koska Mela haluaa huomioida kuntien näkemykset tarkoituksenmukaisten alueiden muodostamisessa, on Mela kirjeessään pyytänyt kuntia esittämään ehdotuksiaan Melalle 31.1.2020 mennessä. (Myöhemmin vastausaikaa on jatkettu 7.2.2020 asti.) Ehdotuksessa tulee huomioida laajenevalle yksikölle asetettu lomituspäivien minimimäärä. Mela toivoo paikallisyksiköiden välille yhteistyötä jo suunnitteluvaiheessa.

Juvan, Rantasalmen ja Sulkavan yhteisessä valtuustoseminaarissa 27.1.2020 Rantasalmella käsiteltiin lomituspäiväpalvelujen toiminta-alueen laajentamispyyntöä lyhyesti. Lomituspäällikkö on 28.1.2020 todennut, ettei pidä yhteislautakunnan kokoontumista tässä vaiheessa tarpeellisena. Vaikka maaseutulautakunta ei ole ottanut asiaa käsittelyynsä, on Rantasalmen kunnanhallitus lausunut asiasta kokouksessa 3.2.2020 (§ 33).

Rantasalmen kunnanhallitus on lausuntonaan todennut, että Rantasalmen kunta on valmis jatkamaan sekä laajentamaan hallinnoijana vähintään nykyisten Mikkelin, Rantasalmen ja Parikkalan lomitussyksiköiden muodostamalla kokonaisuudella täydennettynä siten, että alue täyttää Melan vähintään 40.000 lomituspäivän vaatimuksen. Kunnanhallituksen mukaan uudistuksessa

on huomioitava palvelun saatavuus, henkilöstön koulutus ja osaaminen sekä isompaan kokonaisuuteen mahdollisesti siirryttäessä hallinnon hajauttaminen.

Lomituspäällikkö:

Saatetaan maaseutulautakunnan tietoon.

1) Rantasalmen kunnanhallituksen lausunto asiasta.

2) Mikkelin kaupungin, Parikkalan, Savitaipaleen ja Rantasalmen kuntien edustajien, 5.3.2020 käytyjen alustavien keskustelujen sisältö, liittyen mahdollisten paikallisyksiköiden yhdistymiseen.

Päätös:

Lautakunta merkitsi tietoonsa saatetuksi kunnanhallituksen lausunnon lomituspalvelualueen laajentumisesta sekä 5.3.2020 Mikkelissä pidetyn lomituksen tulevaisuutta koskevan keskustelun.